

שבת קמד

פורים שמחה!!!

ממשפחת שווערד

1. תוספות שבת דף צב/ב

ואת"ל אנשי הוצל עושין כן בטלה דעתן אצל כל אדם - משמע דעל אתרא נמי אמר דבטלה דעתן וכן בריש בכל מערבין (עירובין דף כח). פריך ובבל הוי רובא דעלמא והתניא כו' וכן בתר הכי פריך ופרסאי הוי רובא דעלמא וקשה דבפ' חבית (לקמן קמד:) גבי של בית מנשיא היו סוחטים ברמונים ופריך בית מנשיא הוי רובא דעלמא ומשני אין דהתנן המקיים קוצים בכרם כו' שכן בערביא מקיימין קוצים לגמליהן ופריך מי דמי ערביא אתרא הוא הכא בטלה דעתו אצל כל אדם וי"ל דהתם חשוב מנהג ערביא דלכל העולם נמי אם היה להם רוב גמלים הוו נמי מקיימי אבל בית מנשיא דחד גברא בטלה דעתו אף על גב דלכל העולם אם היה להם רמונים הרבה היו סוחטין:

2. חדושי הרשב"א על מסכת שבת דף קמד/ב

מי דמי ערביא אתרא הוא. כלומר אתרא דגמלים היא, וכיון שיש שם רוב גמלים שפיר קא מקיימי, דכל מקום שגמליהם מרובין צריכין לקוצין ומקיימין אותן, אבל רמונים אין דרכו של אדם לסוחטן, ובית מנשיא שסוחטין הרמונים בטלה דעתן אצל כל אדם:

3. תוספות שבת דף קמד/ב

מי דמי ערביא אתרא הוא - הוה מצי למיפרך הניחא לרבי אליעזר לרבנן מאי איכא למימר אלא פריך דאפילו לרבי אליעזר לא ניחא ומה שקשה מאנשי הוצל דפרק המצניע (לעיל דף צב:) פירשתי שם (ד"ה ואם תמצא לומר):

4. שפת אמת על שבת דף קמד/ב

שם בגמ' דתנן המקיים קוצים כו' ותמוה כמ"ש בתוס' דהא רבנן פליגי עלי' דר"א, וי"ל דדוקא בדיעבד ס"ל לחכמים דאין להפסידו משום דאיכא מיעוט המקיימין אבל הכא לכתחילה מודו דאסור לסחוט מטעם הנ"ל, [בזה מיושב מ"ש המג"א (סי' ש"כ ס"ק א) ע"ד הבי"ש שם]:

5. תוספות שבת דף קמד/ב

חולב אדם עז כו' - נראה לר"ת דהיינו דווקא ביום טוב דחזיא בהמה לאכילה הוי כמו אוכלא דאיפרת אבל בשבת לא חזיא לשחיטה כמו דש חשיבא שהבהמה היא כפסולת וכשחולב הוי כנוטל אוכל מתוך פסולת וכן משמע בבה"ג דביום טוב איירי ומיהו סחיטת זיתים וענבים דשרי לעיל לתוך הקדירה היינו אפילו בשבת כיון דאשכול חזיא לאכילה:

6. חדושי הרשב"א על מסכת שבת דף קמד/ב

הא דדייק רב חסדא מדשמואל ואמר מדברי רבינו נלמוד חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה. פירשו הגאונים ז"ל וכן הרב אלפסי ז"ל בהלכות דוקא בי"ט אבל לא בשבת. ואע"ג דאוקימנא ההיא דשמואל אפילו בשבת, לא דייק מינה רב חסדא דתהוי נמי חליבת עז דהיא חיה וא"א לאוכלה ביומה בשבת כסחיטת ענבים שאפשר לאוכלן כמות שהן, אלא לענין קדרה וקערה קאמר, והאי בדיניה והאי כדיניה. ור"ת ז"ל כן כתב דהא דרב חסדא דוקא בי"ט, ומשום דכיון דאפשר לו לאכול אפי' העז הו"ל כמפריד אוכל מתוך אוכל, לכשתמצא לומר דמשקה הבא לאוכל כאוכל דמי, אבל בשבת כיון דא"א לשחוט ולאכול העז בעצמה, אפי' תמצא לומר דמשקה הבא לאוכל כאוכל דמי, מ"מ הו"ל בשעה שהוא חולב כבורר אוכל מתוך הפסולת וחייב משום בורר. אבל גדולי האחרונים ומקצת מן הראשונים הסכימו אפילו בשבת קאמר, וכן ודאי נראה, שאולא כן הוה ליה לרב חסדא לפרושי כי היכא דלא נטעה במלתיה, כיון דההיא דשמואל בשבת היא אמורה, ואי משום טעמא דר"ת ז"ל, לא היא דהכא לאו אוכל מתוך פסולת הוא דהא חזיא ליה למיכל, אלא דמשום איסורא דשבת דרכיב עלה ואפי' ביומיה נמי חזיא לעכו"ם ולחולד, הלכך הכא לאו בורר הוא אוכל מתוך פסולת אלא כמפרק אוכל מתוך אוכל, ומשום מוקצה נמי ליכא אע"ג דבהמה לא חזיא, דשמואל כרבי שמעון ס"ל דלית ליה מוקצה ולא נולד, וכ"כ

הרמב"ן ז"ל: ועוד כתב ז"ל והוא הנכון דאין מוקצה שחפץ מעצמו אסור אלא למלאכתו, כגון שוחט בשבת שאסור משום מוקצה, הוא כל שלא עבר על השבת ואפילו בשוגג ממילא הותרה, כדאמרין (ביצה ב, ב) בביצה שנולדה בשבת שבת דעלמא תשתי ולא אסרינן לה משום מוקצה. אלא שנראה להוסיף על דבריו דלאו דוקא שוחט, אלא גופה של בהמה אפילו מתה מעצמה אף על פי שלא עבר על השבת וממילא הותרה כדאמרין בביצה (כו, ב), אפילו הכי אסורה להאכילה לכלבים ומשום מוקצה, וכדברי האומר (שם) מודה היה רבי שמעון בבעלי חיים שמתו. אלא דהתם טעמא אחרינא היא דכיון דאי אפשר לו להכנינה ולהתירה ביומה לגמרי מקצה לה מדעתו דאין אדם יושב ומצפה מתי תמות בהמתו, אבל כל מידי דאפשר ומצוי לבא ביומו בלא איסור לא מקצה ליה מדעתו, והיינו טעמיה דביצה שנולדה ביום טוב דעלמא, והיינו טעמיה דחולב עז לתוך הקדרה: